

RESENSIE

Titel: Neither Calendar Nor Clock

Subtitel: Perspectives on the Belhar Confession

Outeur: Piet J. Naudé

Uitgewer: William B. Eerdmans

Bladsye: 255

ISBN: 978-0-8028-6529-4

“At times one needs to stand back so as to reflect on the church unification process, which takes up so much emotional and spiritual energy” (148).

Hierdie boek help 'n Suid-Afrikaanse leser om hierdie tree te gee – 'n tree weg van die kerkherenigingsproses(se). Dit is tereg, soos Naudé sê, prosesse wat baie emisionele en spirituele energie verg. Maar as jy *moeg* voel hiervan en hiervoor is hierdie boek, ironies genoeg, 'n welkome blaaskans van dié huidige Suid-Afrikaanse teologiese kwessie – die Belydenis van Belhar as belydenis, al dan nie.

Die boek fokus natuurlik op niks anders as hierdie einste kwessie nie, maar die skopus van die fokus bevry 'n leser van die tirannie van die hede. In die boek word die Belydenis van Belhar (geplaas in) 'n wêreld baie groter as die Suid-Afrikaanse gemeenskap van gereformeerdes in die 21ste eeu. Hierdie wêreld word deur die vier dele van die boek geskets: tradisie, belydenis, resepsie en kontemporêre belangrikheid. Hierdie skopus maak van die Belydenis van Belhar iets (konkreets?) wat die verlede, hede en toekoms aan mekaar bind. Naudé se genuanseerde bespreking van die Belydenis van Belhar deur hierdie vier dele is 'n oortuigende argument dat dié Belydenis 'n verbintenis tussen verlede, hede en toekoms is waarsonder ons nie kan klaarkom nie. Om die wêreld waarvandaan ons kom, waarin ons leef, waarvoor ons te staan kom te verstaan en om daarin oor die weg te kom het ons die Belydenis van Belhar nodig – nie as 'n artefak uit die verlede nie, maar juis as 'n *belydenis*.

Die eerste deel wat handel oor tradisie bespreek die teologiese kontekste waaruit die Belydenis van Belhar gebore is. Per implikasie sê dit ook heelwat oor die politiese en sosio-ekonomiese kontekste van die dag. Hoofstuk 1 (*The “no!” of the Belhar Confession*) bespreek die wortels en eienskappe van die apartheidsteologie waarteen die Belhar Belydenis “nee!” gesê het. Hoofstuk 2 (*The relation between Belhar and some antecedent church witnesses in the period 1948-1982*) is 'n insiggewende versameling van verskillende kerk- en ekumeniese verklarings wat kritiek uitgespreek het teen apartheid in hierdie periode. Dit plaas die Belhar Belydenis in perspektief. Dit maak Belhar eweneens *kleiner* as meer: Belhar is een van baie teologies-kritiese verklarings wat tussen 1948 en 1982 verrys het, maar dit staan uit as 'n stem wat daarop aanspraak maak dat dit ten diepste (*bloot*) 'n

skriftuurlike belydenis is in lyn met die antieke en gereformeerde kofessionele tradisie.

In die tweede deel (belydenis) word hierdie aanspraak krities ondersoek. Wat is die antieke en gereformeerde kofessionele tradisie? Die detail waarmee hoofstuk 3 (*The confessional character of the Belhar Confession*) die teologie van gereformeerde belydenisse bespreek, is belangrik vir baie meer as net die gesprek oor Belhar. Ook die 450ste herdenkingsjaar van die Heidelbergse Kategismus vind hierby baat, sowel as enige gesprek oor wat dit is om gereformeerd te wees. Nie net word die eienskappe van belydenisse omskryf nie, maar ook die implikasies van belydenis vir die belydende gemeenskap. Dit, sou 'n mens kon aflei, geld vir al die belydenisse van 'n gemeenskap, en daardeur werp Naudé dan ook per implikasie lig op die manier waarop ander gereformeerde belydenisse bely word, al dan nie.

Hoofstuk 4 (*Confessing the one faith? Theological resonance between the Creed of Nicea and the Confession of Belhar*) dui aan hoe Belhar deel is van die oudste simbole van die Christelike geloof. Die wêreld van Belhar is groot, oud en dinamies. Aan die een kant word geargumenteer dat Belhar in lyn is met die apostoliese geloof – dit wyk nie af van dit wat Christene al vir omtrent 1 600 jaar bely nie. Dit neem die idêe dat die Christelike geloof, en daarom ook belydenis, één is, ter harte. Maar so ook die gereformeerde oortuiging dat hierdie geloof altyd weer nuut kan (en moet!) bely word.

Die derde deel (resepsie) verleen insig in die proses waardeur hierdie een geloof wat nuut bely is, ontvang word en deelgemaak word van die ekumeniese kerk. 'n Bondige verduideliking van wat *resepsie* (as 'n proses met vyf moontlike dele) nou juis is, is besonder verhelderend binne die twee hoofstukke wat handel oor, eerstens, die resepsie van Belhar in Suid-Afrika tussen 1982 en 2007 en, tweedens, die resepsie van Belhar deur die ekumeniese kerk. Naudé maak dan 'n binnestaandersanalise van die resepsie van Belhar in die NG Kerk. Die analise word egter gemaak deur middel van vier tesisse. Op die manier word die moeilike proses van resepsie verduidelik aan 'n baie breë gehoor – nie net dié wat te doen het met of belangstel in die resepsie van Belhar nie, maar ook resepsieprosesse in ander geloofskontekste.

Die vierde deel handel oor die kontemporêre belangrikheid van die Belhar Belydenis. Hier word Belhar bespreek as iets wat ons ook verbind aan die toekoms – hoe is ons Christen vandag én môre? In drie hoofstukke bespreek Naudé die eenheid, versoening en geregtigheid waarvan Belhar praat met verwysing na nuwe uitdagings. Wat sê 'n belydenis oor eenheid vir ons hier op die kontinent waar mense van menslikheid ontnem is en word? Hoe het Belhar se belydenis van eenheid te doen met globalisering en kulturele homonegisering? Sê Belhar iets teen xenofobie? Het Belhar se belydenis oor versoening iets te doen met gender? Diskriminasie teen mense wat homoseksueel is? Wat van MIV en vigs? Waaroor gaan die Christelike belydenis aangaande geregtigheid vandag? Regstellende

geregtigheid? Ekonomiese geregtigheid?

Hierdie boek kan van harte aanbeveel word. Veral as jy dink dat jy moeg is vir die gesprekke en debatte oor die Belydenis van Belhar. 'n Mens kry daardeur 'n kans om 'n bietjie terug te tree. Maar die boek sal jou waarskynlik nie daar, uitgetree, laat bly staan nie. Dit wys immers te duidelik: die Belydenis van Belhar is lankal nie meer wat dit was nie.

Helené van Tonder
Universiteit van die Vrystaat

